

Danskernes forestillinger om kriminalitet

Det Kriminalpræventive Råd

Epinion

Januar 2013

EPINION KØBENHAVN

RYESGADE 3F
DK-2200 KØBENHAVN N
TLF. +45 87 30 95 00

EPINION AARHUS

SØNDERGADE 1A
DK-8000 AARHUS C
TLF. +45 87 30 95 00

EPINION SAIGON

11TH FLR. DINH LE BUILDING - 1 DINH LE STR.,
DIST. 4, HOCHIMINH CITY, VIETNAM
TLF. +84 90 411 3289

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sammenfatning: 5 paradokser	3
Indledning	4
Paradoks 1: Kriminaliteten falder, men danskerne tror at den stiger	5
Paradoks 2: Danskerne undervurderer de nære og overvurderer de fjerne lovovertrædelser	7
Paradoks 3: Danskerne er mere tilgivende over for nogle kriminalitetsformer end andre .	13
Befolkningens accept af at købe hælervarer	14
Befolkningens accept af at komme i slagsmål	15
Befolkningens accept af tyveri på arbejdspladsen	16
Befolkningens accept af sort arbejde	16
Befolkningens accept af at ryge hash	18
Befolkningens accept af at gå over for rødt	18
Paradoks 4: Tidligere straffede skal have en ny chance, men i praksis vil vi ikke give dem det	20
Paradoks 5: Danskerne overvurderer hvor mange der er dømt for kriminalitet	26
Metode	28

SAMMENFATNING: 5 PARADOKSER

Rapporten giver et overblik over fem afgørende paradokser, hvor danskernes adfærd og deres opfattelser af problemer og løsninger på det strafferetlige område ikke matcher fakta og statistikker på området. De fem paradokser, som undersøgelsen blotlægger, er:

- Danskerne tror, at kriminaliteten er steget, mens den reelt stagnerer eller falder
- Danskerne undervurderer de nære lovovertrædelser men overvurderer de lovovertrædelser, de ikke selv har kendskab til
- Danskerne er mere tilgivende over for nogle kriminalitetsformer end andre
- Danskerne mener, at tidligere straffede skal have en ny chance, men vil ikke give dem det i praksis
- Danskerne overvurderer både hvor mange etniske danskere og hvor mange med anden etnisk oprindelse end dansk, der er dømt for kriminalitet

INDLEDNING

Epinion præsenterer her resultaterne fra undersøgelsen om danskernes forestillinger om kriminalitet. Undersøgelsen er foretaget ved hjælp af kvantitative interview med et repræsentativt udsnit af danskerne. Der er i alt interviewet 1162 personer.

Formålet med rapporten er at afdække danskernes forestillinger om risiko for at blive offer for kriminalitet, forestillinger om omfang og udvikling i kriminalitet, forestillinger om gerningsmænd samt tolerance over for tidligere straffede/utilpassede unge og ulovlig adfærd.

I rapporten anvendes der PDI-værdier til at belyse danskernes holdninger om kriminalitet. PDI skal forstås som forskellen mellem de positive tilkendegivelser (enig/meget enig) og de negative tilkendegivelser (uenig/meget uenig). PDI-scoren kan gå fra -100 til 100, hvor -100 indikerer, at alle er uenige i udsagnet, mens 100 tilkendegiver, at alle er enige i udsagnet.

Tilkendegivelse	Andel
Meget enig	22%
Enig	10%
Hverken eller	15%
Uenig	28%
Meget uenig	20%
Ved ikke	5%

$22\% + 10\% = 32\%$

$28\% + 20\% = 48\%$

$PDI = 32 - 48 = \underline{-16}$

PARADOKS 1: KRIMINALITETEN FALDER, MEN DANSKERNE TROR AT DEN STIGER

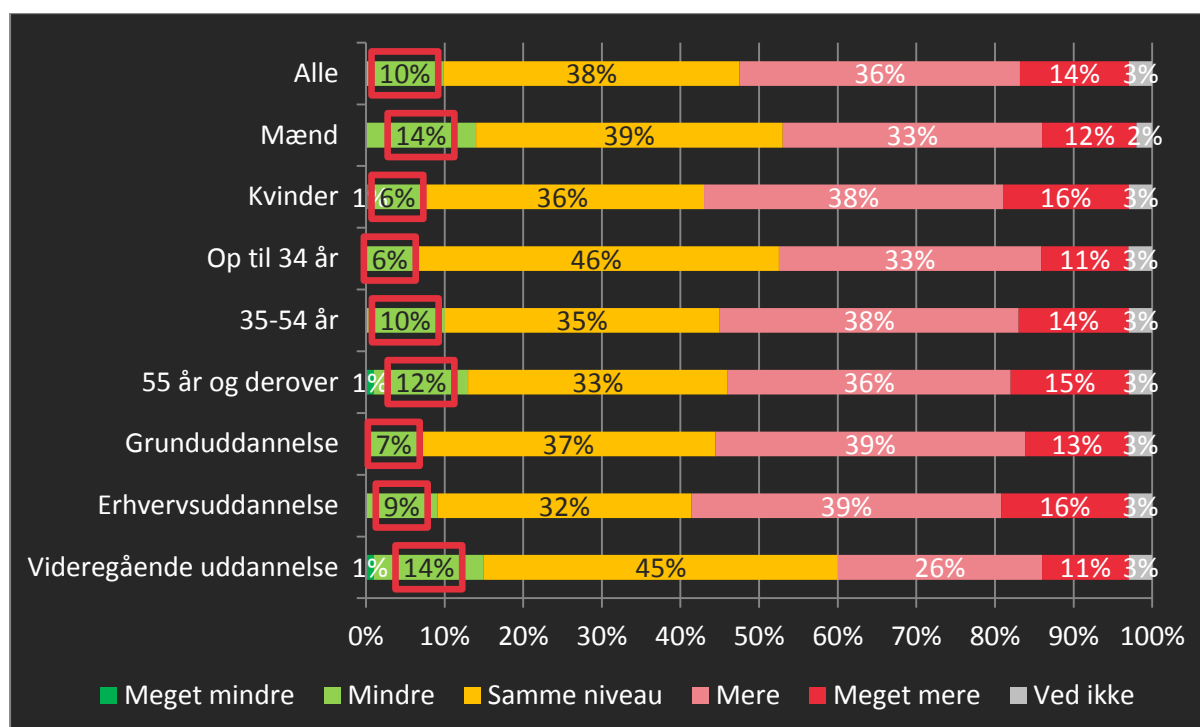
Antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser er faldet med 12% i Danmark siden 2007. Ligeledes er andelen af borgere, der i offerundersøgelsen angiver at have været udsat for tyveri, vold og/eller hærværk inden for det seneste år, faldet fra 20% i 2005 til 17% i 2010.¹

Alligevel opfatter 50% af danskerne, at kriminaliteten er steget i løbet af de sidste 5 år. 38% mener, at kriminaliteten er på det samme niveau som for 5 år siden, mens kun 10% mener, at der er kommet mindre kriminalitet.

Danskernes opfattelse af, at der er mere kriminalitet, stemmer derfor ikke med virkeligheden. Vi opfatter at kriminaliteten stiger, mens det modsatte i virkeligheden er tilfældet.

Der er signifikant forskel på mænd og kvinders syn på mængden af kriminalitet nu sammenlignet med mængden af kriminalitet for fem år siden. Kvinderne er således endnu mere tilbøjelige end mændene til at mene, at kriminaliteten er steget.

Figur 1: Tror du, at der er mere eller mindre *kriminalitet i Danmark i dag end for fem år siden?*

Note til figuren: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse.

¹ Balvig, F. & Kyvsgaard, B. (2011): Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2010. Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitichefen

De unge afviger også signifikant forskelligt fra de øvrige aldersgrupper: De unge er mindre tilbøjelige til at tro, at der er kommet mere kriminalitet, end de midaldrende og ældre.

Uddannelsesniveau har ligeledes en betydning: 15% af dem med videregående uddannelser, tror at kriminaliteten er faldet, og er derved den gruppe, hvor flest har det retvisende billede af kriminalitetens udvikling over de sidste 5 år. Det er samtidig blandt dem med en videregående uddannelse at færrest tror, at kriminaliteten er steget.

PARADOKS 2: DANSKERNE UNDERVURDERER DE NÆRE OG OVERVURDERER DE FJERNE LOVOVERTRÆDELSER

Som nævnt overvurderer danskerne generelt mængden af kriminalitet i Danmark. Når der dykkes ned i danskerne vurdering af mængden af de enkelte lovovertrædelser kan vi se, at danskerne overvurderer antallet af lovovertrædelser, de ikke selv har kendskab til og som de alene kender fra medierne.

Til gengæld undervurderer danskerne antallet af de mere almindelige lovovertrædelser, det vil sige de lovovertrædelser som der er større sandsynlighed for, at de selv eller personer i deres nærmeste omgangskreds har oplevet.

Det betyder, at danskernes trusselsbillede er skævvredet, så de fjerne lovovertrædelser får mere plads i danskernes forestillinger om omfanget af kriminaliteten, end deres omfang reelt berettiger til.

De forbrydelser som danskerne overvurderer omfanget af, inkluderer hjemmerøverier, køb af hælervarer, vold samt slåskampe og våben i nattelivet. Omvendt undervurderer danskerne mængden af køb af sort arbejde og tyveri fra arbejdspladsen.

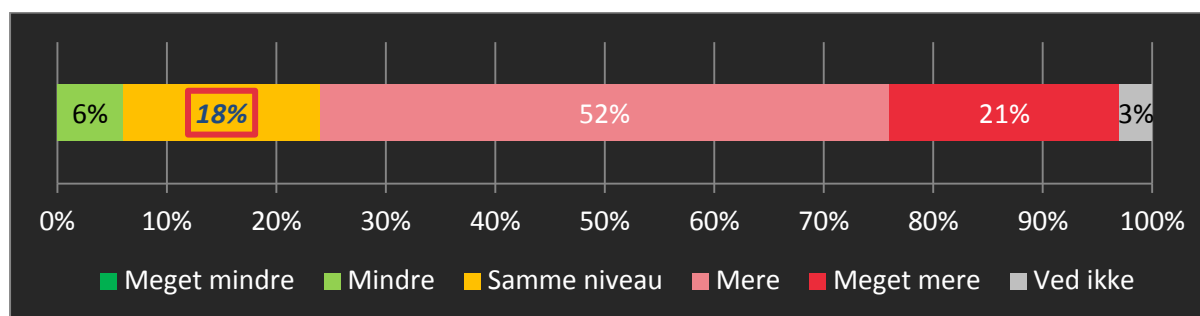
Figurerne nedenfor viser danskernes svar på, hvordan danskerne opfatter omfanget af de enkelte lovovertrædelser. Det korrekte svar er markeret med en rød kasse i figurerne.

Ifølge tal fra Rigspolitiet har antallet af egentlige **hjemmerøverier** ligget omkring 25 om året fra 2006 til 2010. Antallet af hjemmerøverier er derfor stabilt.²

Figuren nedenfor viser, at 73% af danskerne tror, at der er sket *flere* hjemmerøverier de seneste fem år. 18% angiver det korrekte svar: At antallet af hjemmerøverier er på cirka samme niveau nu som for fem år siden. Kun 6% undervurderer antallet af hjemmerøverier.

² Balvig, F. & Kyvsgaard, B. (2011): Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2010. Københavns Universitet, Justitsministeriet, Det Kriminalpræventive Råd, Rigspolitichefen

Figur 2: Tror du, at antallet af personer som bliver udsat for *hjemmerøverier* i dag er større eller mindre end for fem år siden?

Note til figuren: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse.

Ifølge en undersøgelse fra Epinion foretaget i 2012 har under 1% af de unge haft våben med i nattelivet den seneste måned, mens 1% af de unge har været op at slås i nattelivet den seneste måned.

Danskerne overvurderer, hvor mange af de unge, der har **kniv med i nattelivet**: 26% af danskerne overvurderer mængden af unge, der bærer kniv i nattelivet, mens 42% af danskerne overvurderer antallet af unge, der har været **oppe at slås i nattelivet**.

Ifølge den seneste hælerrapport fra Justitsministeriet har 5% købt en vare, som de troede eller havde viden om var stjålet.³ 43% af danskerne svarer korrekt, at næsten ingen (mindre end 20%) har købt **hælervarer**. Mens i alt 49% overvurderer, hvor mange der har købt hælervarer er det kun 1% af danskerne, der undervurderer mængden af købte hælervarer.

Ifølge en undersøgelse fra Rockwoolfonden har 52% af danskerne købt **sort arbejde** inden for det sidste år. Kun 23% af danskerne gætter korrekt på, at omkring halvdelen (40-60%) har købt sort arbejde inden for det sidste år. I alt undervurderer over halvdelen af danskerne mængden af sort arbejde, mens 17% overvurderer det.⁴

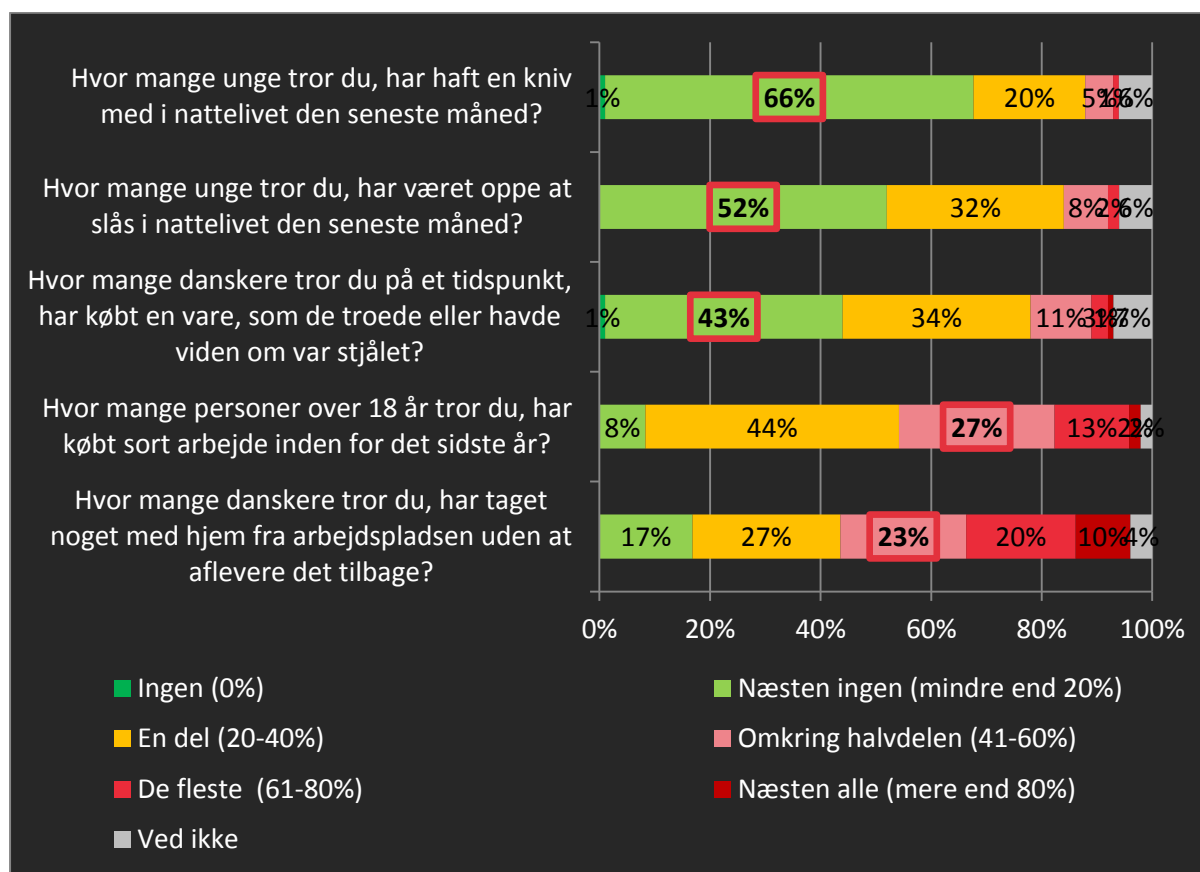
Ifølge Det Kriminalpræventive Råds undersøgelse af **arbejdspladstyverier** har 53% af danskerne mellem 15 og 65 år taget noget med hjem fra arbejdspladsen, uden at aflevere det tilbage. Også når det gælder arbejdspladstyverier undervurderer danskerne omfanget: 23% angiver det korrekte svar, mens 44% undervurderer mængden af arbejdspladstyverier.⁵

³ Justitsministeriet (2011): Hæleri. Justitsministeriet i samarbejde med Det Kriminalpræventive Råd.

⁴ RockwoolFondens forskningsenhed (2010): De fleste danskere køber sort. Nyt fra RockwoolFondens forskningsenhed, juni 2010.

⁵ Det Kriminalpræventive Råd (2009) "Arbejdspladstyverier", en undersøgelse fra Det Kriminalpræventive Råd i samarbejde med Dansk Erhverv, HK Handel og Dansk Arbejdsgiverforening

Figur 3: Danskernes viden om mængden af lovovertrædelser

Note til figuren: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse.

Vi har i tabellen nedenfor angivet svarfordelingerne for, hvordan forskellige undergrupper af danskere opfatter omfanget af de nævnte kriminalitetsformer. Statistisk signifikante forskelle er markeret med **sort skrift**. Insignifikante forskelle er markeret med **grå skrift**.

Ser vi først på hjemmerøverier er kvinder mere tilbøjelige til at mene, at der er blevet flere hjemmerøverier. 79% af kvinderne har således denne opfattelse mod 73%. Omvendt er det 19% af mændene der angiver det korrekte svar, at mængden af hjemmerøverier har haft samme niveau de seneste år, mod 16% af kvinderne. 8% af mændene mod 4% af kvinderne tror, at mængden af hjemmerøverier er faldet de seneste år.

De midaldrende (35-54 årige) er dem, der er mest tilbøjelige til at overvurdere udviklingen i antallet af hjemmerøverier. Både de unge (18-34 årige) og de ældre (55+ årige) overvurderer udviklingen i mindre grad end de midaldrende. Det er dog stadig en markant andel af de unge og de ældre, der overvurderer udviklingen i antallet af hjemmerøverier.

Danskerne med en videregående uddannelse er mindst tilbøjelige til at overvurdere udviklingen i antallet af hjemmerøverier. Den største tilbøjelighed til at overvurdere udviklingen finder vi hos danskerne med erhvervsuddannelse.

Tabel 1: Danskernes viden om mængden af hjemmerøverier fordelt på undergrupper

	Meget mindre	Mindre	Samme niveau	Mere	Meget Mere	Ved ikke
Tror du, at antallet af hjemmerøverier i dag er større eller mindre end for fem år siden?						
Mænd	0%	8%	19%	51%	19%	3%
Kvinder	0%	4%	16%	53%	22%	4%
Op til 34 år	0%	9%	17%	52%	17%	5%
35 til 54 år	1%	4%	16%	49%	27%	3%
55 år og derover	0%	6%	20%	55%	17%	2%
Grunduddannelse	0%	7%	16%	52%	21%	3%
Erhvervsuddannelse	1%	4%	16%	49%	26%	4%
Videregående uddannelse	0%	7%	23%	55%	12%	3%

Note til tabellen: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse. Det hyppigste svar er markeret med fed skrift.

Ser vi på de øvrige lovovertredelser viser tabel 2 nedenfor, hvor mange danskere inden for de demografiske grupper der under- og overvurderer omfanget.

Det er et gennemgående træk, at kvinderne i højere grad end mændene overvurderer omfanget af kriminaliteten. Det er tilfældet i forhold til samtlige undersøgte kriminalitetsformer bortset fra tyveri på arbejdspladsen, hvor der ikke er signifikant forskel på de to køn.

Det er samtidig et gennemgående træk, at danskerne med lang videregående uddannelse er mindre tilbøjelige til at overvurdere omfanget af kriminaliteten. Det er tilfældet ved alle de undersøgte kriminalitetsformer undtagen køb af sort arbejde og tyveri fra arbejdspladsen, hvor personens uddannelse ikke har signifikant indflydelse på, om man over- eller undervurderer omfanget. Af de baggrundsvariable, vi har medtaget i denne undersøgelse, er det uddannelsesniveaue der betyder mest for tilbøjeligheden til at over- og undervurdere omfanget af kriminalitetsformerne.

Når vi ser på de unges, de midaldrendes og de ældres tilbøjelighed til at under- og overvurdere omfanget af forskellige kriminalitetsformer tegner der sig ikke noget klart billede. De unge er mindst tilbøjelige til at overvurdere, hvor mange unge der har haft en kniv med i nattelivet den seneste måned, mens de midaldrende er mest tilbøjelige til at overvurdere denne kriminalitetsform.

De tre aldersgrupper er i praksis lige tilbøjelige til at overvurdere, hvor mange unge der har været oppe at slås den seneste måned (selv om forskellen på aldersgrupperne akkurat er signifikant).

De ældre er den gruppe der er mest tilbøjelige til at overvurdere, hvor mange der er hælere. De unge og de midaldrende er noget mindre tilbøjelige til at overvurdere denne kriminalitetsform.

Danskerne er som nævnt tilbøjelige til at undervurdere, hvor mange der har købt sort arbejde. Og tallene viser, at det er de ældre der er mest tilbøjelige til at undervurdere omfanget, mens de unge er mindst tilbøjelige til at undervurdere omfanget.

Danskerne er også tilbøjelige til at undervurdere, hvor mange der har taget noget med hjem fra deres arbejde uden at aflevere det igen. Her viser resultaterne, at de ældre er meget mere tilbøjelige til at undervurdere problemet end de unge og de midaldrende.

Tabel 2: Danskernes viden om mængden af lovovertrædelser fordelt på undergrupper

	Ingen	Næsten ingen	En del	Ca. halv- delen	De fleste	Næsten alle	Ved ikke
Hvor mange unge tror du, har haft en kviv med i nattelivet den seneste måned?							
Mænd	1%	70%	17%	4%	1%	1%	7%
Kvinder	2%	62%	23%	5%	2%	0%	6%
Op til 34 år	3%	76%	15%	1%	2%	0%	3%
35 til 54 år	1%	64%	22%	6%	1%	1%	6%
55 år og derover	0%	61%	20%	6%	1%	0%	10%
Grunduddannelse	2%	67%	17%	5%	2%	1%	7%
Erhvervsuddannelse	0%	57%	28%	6%	1%	0%	7%
Videregående uddannelse	1%	77%	14%	3%	1%	0%	5%
Hvor mange unge tror du, har været oppe at slås i nattelivet den seneste måned?							
Mænd	0%	61%	25%	6%	2%	0%	5%
Kvinder	0%	44%	39%	9%	3%	0%	6%
Op til 34 år	0%	51%	37%	7%	3%	0%	1%
35 til 54 år	0%	54%	30%	8%	2%	1%	5%
55 år og derover	0%	51%	29%	8%	2%	0%	9%
Grunduddannelse	0%	48%	35%	9%	2%	0%	6%
Erhvervsuddannelse	0%	45%	36%	9%	3%	0%	6%
Videregående uddannelse	0%	67%	23%	4%	2%	0%	3%
Hvor mange danskere tror du på et tidspunkt, har købt en vare, som de troede var stjålet?							
Mænd	1%	43%	34%	11%	3%	1%	7%
Kvinder	0%	39%	38%	12%	5%	1%	6%
Op til 34 år	1%	47%	31%	10%	2%	1%	8%
35 til 54 år	1%	49%	31%	9%	4%	1%	4%
55 år og derover	1%	38%	38%	13%	4%	1%	6%
Grunduddannelse	0%	43%	32%	10%	2%	1%	11%
Erhvervsuddannelse	1%	43%	33%	11%	4%	1%	7%
Videregående uddannelse	2%	37%	36%	12%	4%	1%	8%
Hvor mange personer over 18 år tror du, har købt sort arbejde inden for det sidste år?							
Mænd	0%	10%	47%	25%	10%	2%	6%
Kvinder	0%	6%	41%	28%	16%	3%	6%
Op til 34 år	0%	3%	42%	35%	13%	4%	2%
35 til 54 år	1%	8%	44%	24%	15%	2%	7%
55 år og derover	0%	12%	46%	23%	9%	1%	8%
Grunduddannelse	0%	9%	43%	28%	11%	2%	6%
Erhvervsuddannelse	0%	7%	44%	24%	16%	2%	7%
Videregående uddannelse	0%	8%	45%	29%	11%	3%	4%

	Ingen	Næsten ingen	En del	Ca. halvdelen	De fleste	Næsten alle	Ved ikke
Hvor mange danskere tror du, har taget noget fra arbejdspladsen uden at aflevere det tilbage?							
Mænd	0%	18%	27%	23%	17%	11%	4%
Kvinder	0%	15%	28%	23%	22%	9%	4%
Op til 34 år	0%	12%	22%	21%	26%	16%	2%
35 til 54 år	0%	14%	25%	29%	19%	8%	4%
55 år og derover	0%	23%	33%	19%	14%	6%	5%
Grunduddannelse	0%	15%	28%	23%	19%	12%	4%
Erhvervsuddannelse	0%	20%	26%	25%	20%	7%	4%
Videregående uddannelse	0%	16%	30%	22%	20%	10%	3%

Note til tabellen: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse. Det hyppigste svar er markeret med fed skrift.

PARADOKS 3: DANSKERNE ER MERE TILGIVENDE OVER FOR NOGLE KRIMINALITETSFORMER END ANDRE

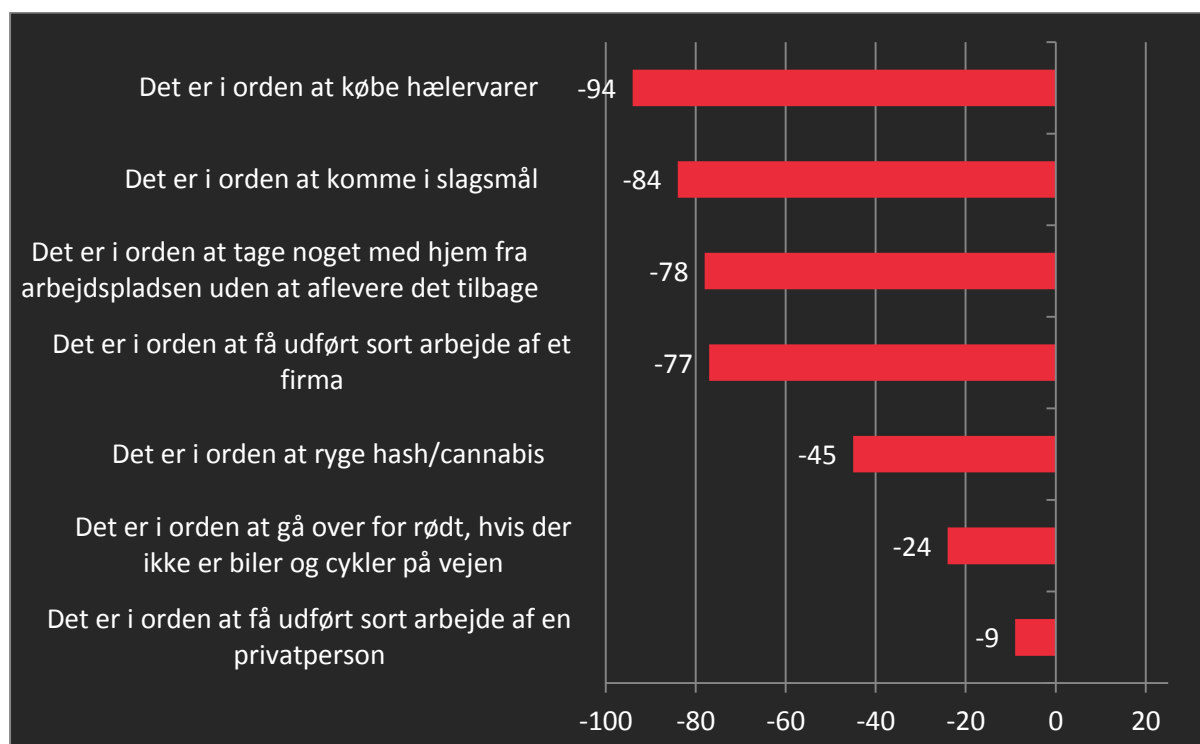
Danskerne er meget mere tilgivende over for nogle kriminalitetsformer end de er over for andre. Det fremgår ved at sammenligne PDI-værdierne, som er andelen af danskere, der er enige eller meget enige minus andelen af danskere, der tilkendegiver, at de er uenige eller meget uenige.

Figuren nedenfor viser, at danskerne synes at det er helt uacceptabelt at købe hælervarer. Der er 94 procentpoint flere danskere, der er uenige, end der er danskere, der er enige i, at det er i orden at købe hælervarer. Det er også helt uacceptabelt at komme i slagsmål.

På trods af at det som beskrevet ovenfor er over halvdelen af danskerne, der har taget noget med hjem fra arbejdspladsen uden at aflevere det tilbage, er den generelle holdning blandt danskerne, at arbejdstyveri er uacceptabelt: Der er således markant flere danskere, der ikke synes det er i orden at tage noget med hjem fra arbejdspladsen uden at aflevere det tilbage, end danskere, der synes, det er i orden at begå arbejdstyveri. Her er svarer vores holdning til, hvad der er acceptabelt at gøre, altså ikke til hvad vi i praksis gør.

Vi er heller ikke konsistente i vores syn på sort arbejde: Det er således meget mere acceptabelt at få udført sort arbejde af en privatperson end det er at få udført sort arbejde af et firma.

Figur 4: Danskernes opfattelse af de forskellige kriminalitetsformer – det overordnede blik (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabelt synes danskerne at lovovertrædelsen er.

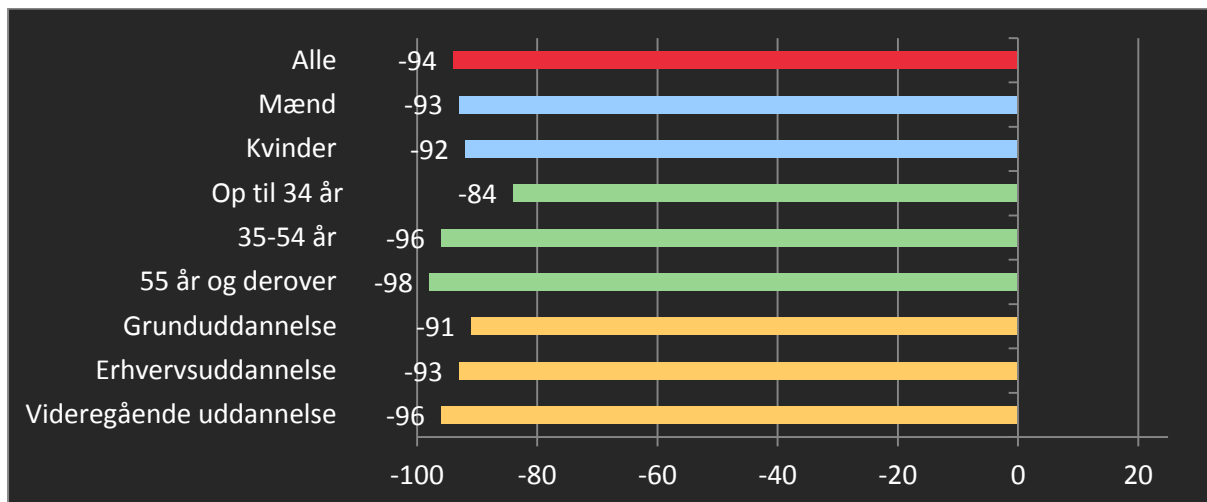
Vi vil nedenfor beskrive, om vi som befolkning er enige om, hvad der er acceptabelt og uacceptabelt. Det vil vi gøre ved at sammenligne undergruppernes syn på hver af de lovovertrædelser, vi har medtaget i undersøgelsen. Ved denne sammenligning er hele befolkningen markeret med farven **rød**, køn er markeret med farven **blå**, alder er markeret med farven **grøn** og uddannelse er markeret farven **gul**. Såfremt forskellen på de enkelte undergrupper ikke er statistisk signifikante er søjlerne markeret med farven **grå**.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF AT KØBE HÆLERVERARER

Ser vi på gruppernes opfattelse af køb af hælervarer fremgår det, at der er signifikant forskel på samtlige undergruppers syn på køb af hælervarer.

Mænd er mindre tilbøjelige til at acceptere køb af hælervarer end kvinder.

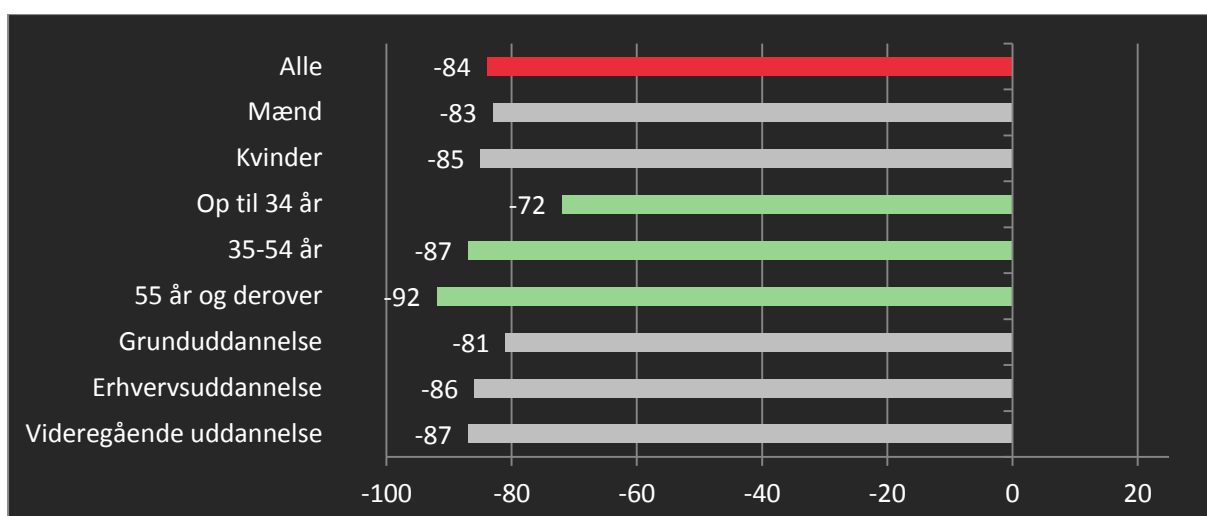
De unge under 34 år synes, at det er signifikant mere i orden at købe hælervarer end de øvrige aldersgrupper. Blandt uddannelsesgrupperne, er det dem, der alene har afsluttet en grunduddannelse, der er mest tilbøjelige til at mene at det er i orden at købe hælervarer, mens personer med videregående uddannelse er dem, der i højest grad synes det er uacceptabelt at købe hælervarer.

Figur 5: Det er i orden at købe hælvarer (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabel synes gruppen at lovovertrædelsen er.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF AT KOMME I SLAGSMÅL

Ser vi på undergruppernes opfattelse af at komme i slagsmål fremgår det, at det alene er alder, der giver en signifikant forskel. De unge er således mere tilbøjelige til at synes, at det er acceptabelt at komme i slagsmål end de øvrige aldersgrupper.

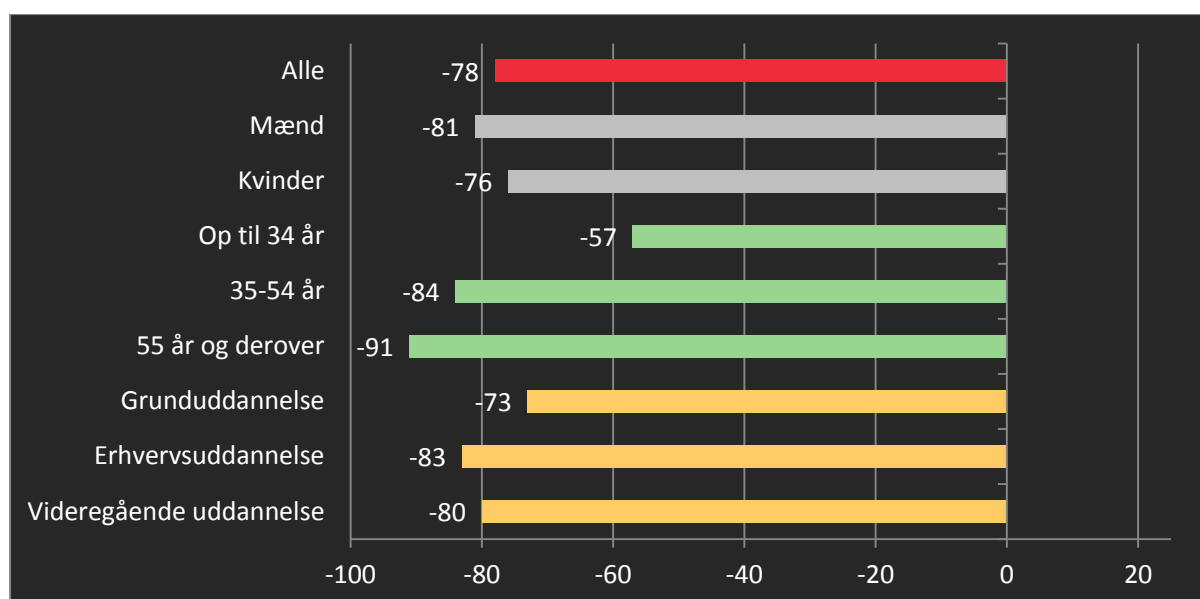
Figur 6: Det er i orden at komme i slagsmål (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabelt synes gruppen at lovovertrædelsen er.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF TYVERI PÅ ARBEJDSPLADSEN

Ser vi på undergrupper i befolkningens opfattelse af tage noget med hjem fra arbejdspladsen uden at aflevere det tilbage, fremgår det, at der er signifikant forskel på hvor tilbøjelige mænd og kvinder er til at tilgive arbejdstyveri. Der er signifikant flere kvinder, der synes det er i orden at begå arbejdstyveri end mænd. Ligesom de lavtuddannede er signifikant mere tilbøjelige til at synes, at det er acceptabelt, end de øvrige uddannelsesgrupper.

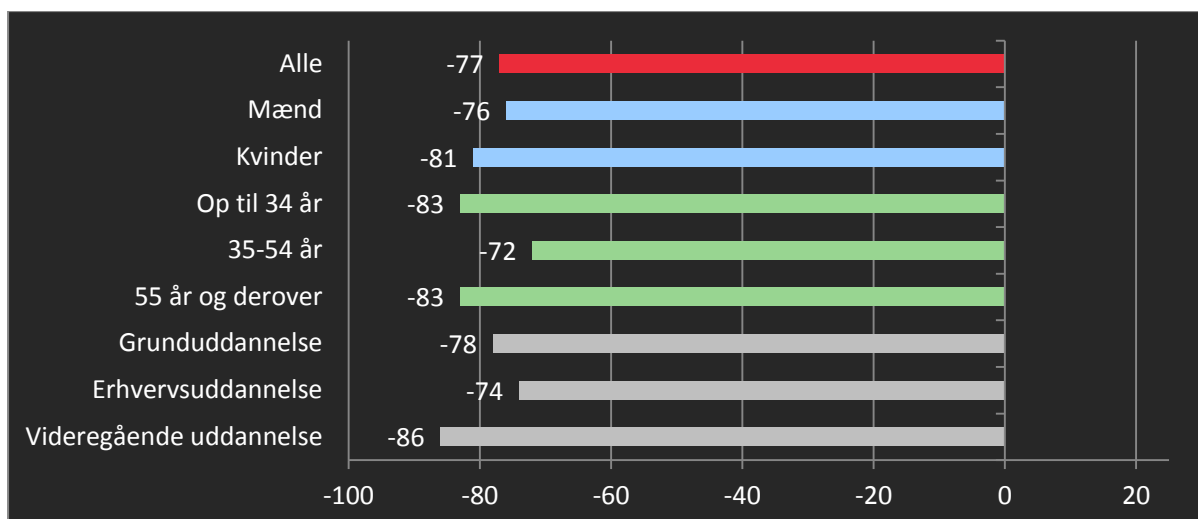
Figur 7: Det er i orden at tage noget fra arbejdspladsen uden at aflevere det tilbage (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabel synes gruppen at lovovertrædelsen er.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF SORT ARBEJDE

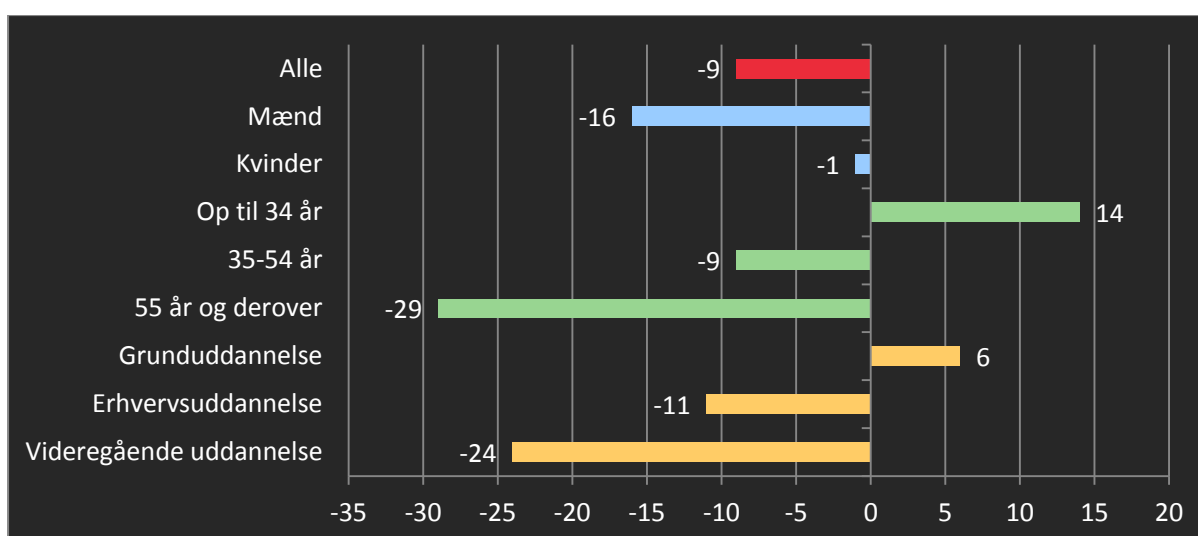
I forhold til opfattelsen af at få udført sort arbejde af et firma, er der signifikant forskel på mænd og kvinder: Mænd er i højere grad tilbøjelige til at acceptere at få udført sort arbejde af et firma end kvinder. Ligeledes er de midaldrende signifikant mere tilbøjelige til at acceptere at få udført sort arbejde af et firma.

Figur 8: Det er i orden at få udført sort arbejde af et firma (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabel synes gruppen at lovovertrædelsen er.

Når der dykkes ned i lovovertrædelsen at få udført sort arbejde af en privatperson, fremgår det, at der er signifikant forskel på samtlige undergrupper i befolkningens opfattelse. Mænd er mindre tilbøjelige til at acceptere sort arbejde udført af en privatperson end kvinder

De unge er med en PDI-værdi på plus 14 tilbøjelige til at acceptere sort arbejde udført af en privatperson. Dem, der har afsluttet en grunduddannelse, har ligeledes en positiv PDI-værdi (6) og er derfor tilbøjelige til at acceptere sort arbejde udført af en privatperson.

Figur 9: Det er i orden at få udført sort arbejde af en privatperson (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabel synes gruppen at lovovertrædelsen er.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF AT RYGE HASH

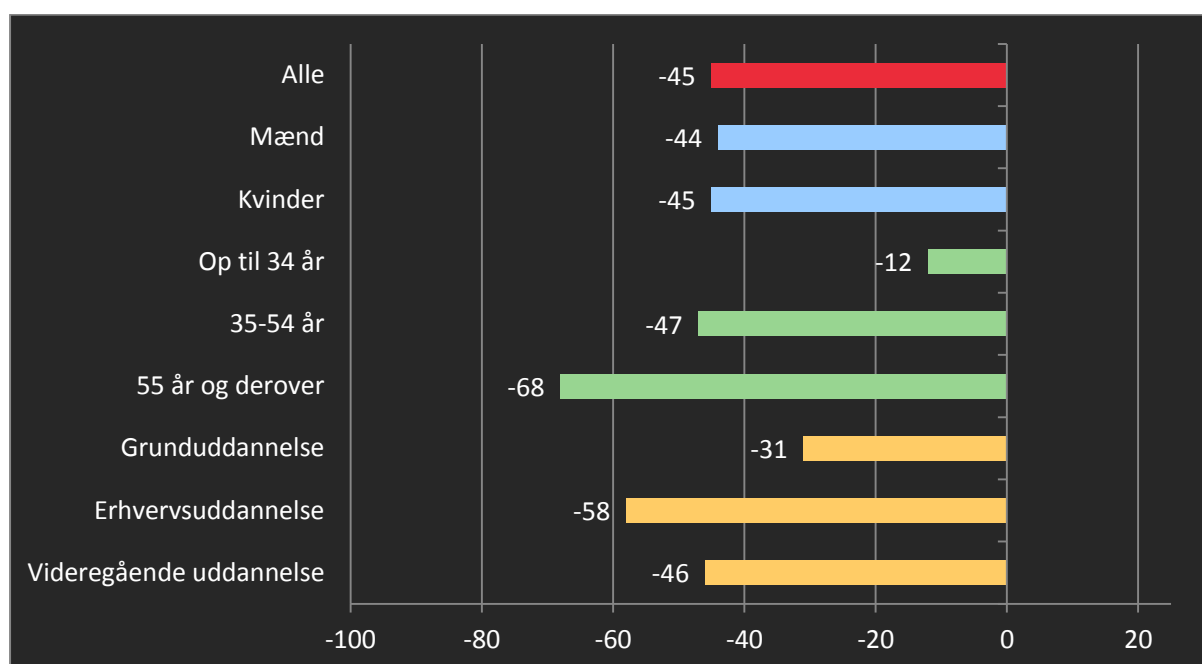
Når der dykkes ned i forbrydelsen at ryge hash/cannabis, fremgår det, at der er markante og signifikante forskelle på befolkningens opfattelse. Hashrygning er således en af de kriminalitetsformer i undersøgelsen, hvor vi som danskere er uenige om, hvorvidt det er acceptabelt eller ej.

Kvinder er signifikant mindre tilbøjelige til at acceptere, at nogen ryger hash, end mænd.

De unge under 34 år er med en PDI-værdi på minus 12 meget mere tilbøjelige til at acceptere, at nogen ryger hash end de ældre, der med en PDI-værdi på minus 68 mener at det er meget uacceptabelt at ryge hash. Uoverensstemmelsen kan skyldes, at det at ryge hash primært er noget der accepteres i ungdomsårene, mens den almene danskernes holdning til hash bliver mere konservativ med alderen.

Blandt uddannelsesgrupperne, er det dem, der har afsluttet en grunduddannelse, der i størst omfang mener at det er i orden at ryge hash, men også dem på de videregående uddannelser er kun i moderat grad imod at ryge hash/cannabis.

Figur 10: Det er i orden at ryge hash/cannabis (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabelt synes gruppen at lovovertrædelser er.

BEFOLKNINGENS ACCEPT AF AT GÅ OVER FOR RØDT

Når der dykkes ned i lovovertrædelserne at gå over for rødt, fremgår det, at der er signifikant forskel på samtlige undergrupper i befolkningens opfattelse. At gå over for rødt er den anden af de

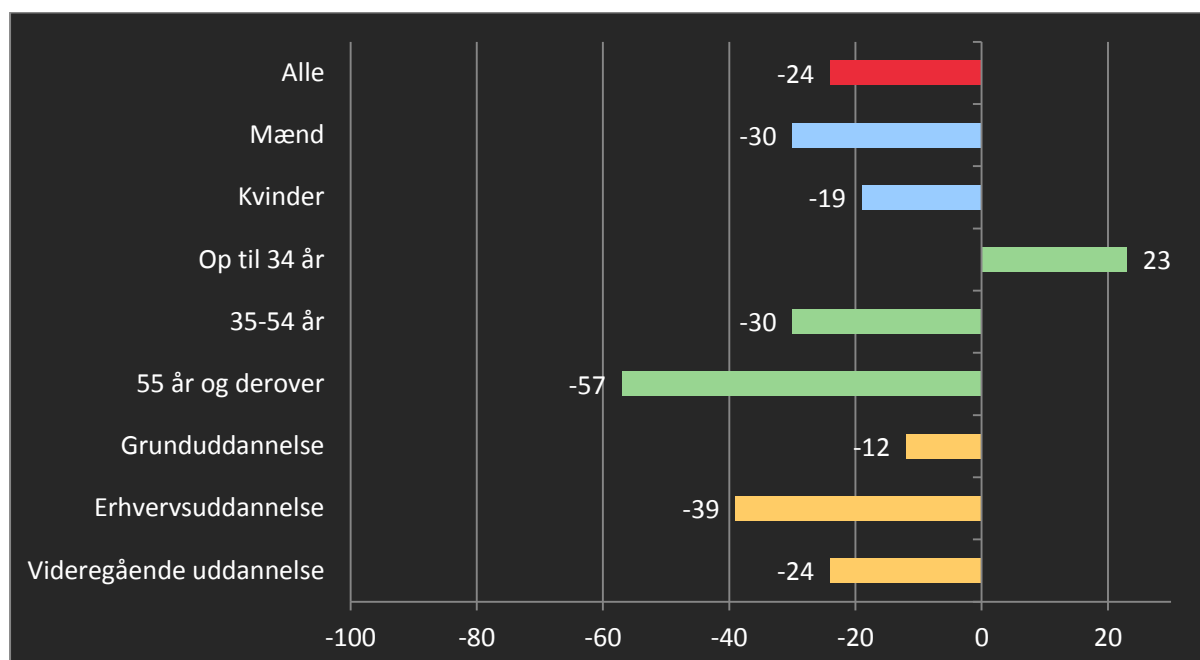
kriminalitetsformer, vi har med i undersøgelsen, hvor vi som danskere er mindst enige om hvad der er acceptabelt og hvad der er uacceptabelt at gøre.

Mænd er mindre tilbøjelige til at acceptere at gå over for rødt end kvinder.

De unge mener med en PDI-værdi på plus 23, at det er i orden at gå over for rødt, hvis der ikke er biler og cykler på vejen. De midaldrende er moderate modstandere af at gå over for rødt, hvis der ikke er biler og cykler på vejen, mens de ældre over 55 år synes det er helt uacceptabelt.

Blandt uddannelsesgrupperne, er det dem, der har afsluttet en grunduddannelse, der mener det er i orden at gå over for rødt, men også dem på de videregående uddannelser er kun i moderat grad imod at gå over for rødt, hvis der ikke er biler og cykler på vejen.

Figur 11: Det er i orden at gå over for rødt, hvis der ikke er biler og cykler på vejen (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uacceptabelt synes gruppen at lovovertrædelsen er.

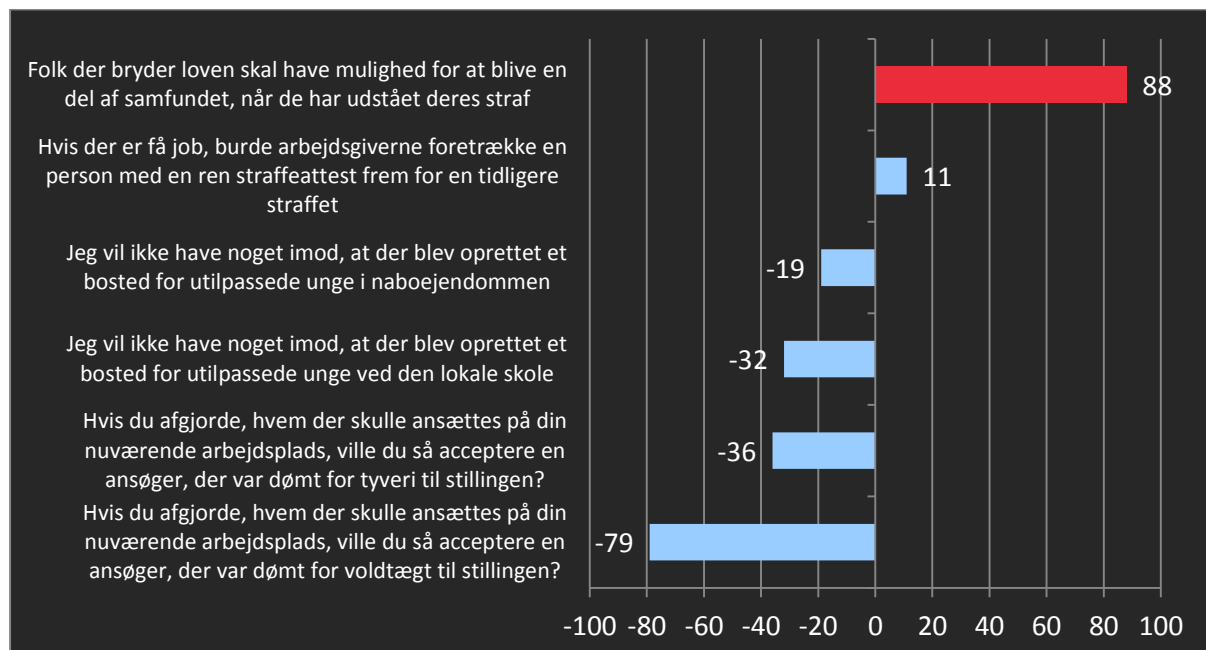
PARADOKS 4: TIDLIGERE STRAFFEDE SKAL HAVE EN NY CHANCE, MEN I PRAKSIS VIL VI IKKE GIVE DEM DET

Når det kommer til at give tidligere straffede en ny chance i livet, er danskerne enige i, at man skal have mulighed for at blive en del af samfundet igen, når man har udstået sin straf. Der er 88 procent point flere danskere, der er enige i udsagnet end der er danskere, der er uenige i udsagnet.

Men danskerne er i praksis ikke så tilbøjelige til at give tidligere straffede en chance til. Danskerne er *meget* utilbøjelige til at ansætte en person, der har begået voldtægt. Der er langt flere danskere, der ikke vil ansætte en person, der har begået en voldtægt, end der er danskere, der vil ansætte en tidligere voldtægtsdømt. Ligeledes er mange imod at ansætte en person, der tidligere er straffet for tyveri. En overvægt af danskerne er imod, at der oprettes et bosted for utilpassede unge i naboejendommen. Endnu flere er imod, at det oprettes ved den lokale skole. Endelig mener de fleste, at arbejdsgiverne bør foretrække en person med en ren straffeattest frem for en tidligere straffet.

Kort sagt mener danskerne, at folk der bryder loven skal have mulighed for at blive en del af samfundet igen, når de har udstået deres straf. Så længe de tidligere straffede ikke skal bo i deres nærområde eller arbejde sammen med dem. Vi ser efter Epinions opfattelse her et eksempel på, at en generelt tolerant holdning bliver sat på prøve, når tingene bliver konkrete og kommer tæt ind på livet.

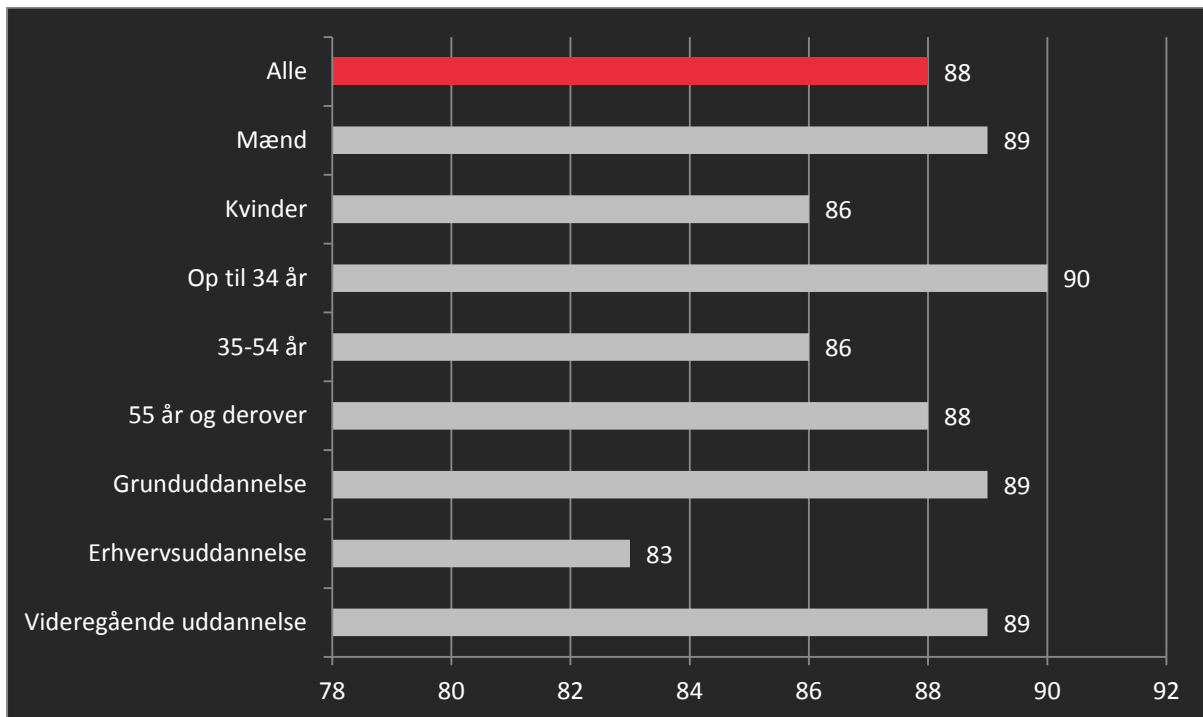
Figur 12: Danskernes syn på at give tidligere straffede en ny chance (PDI-værdier)

Note til figuren: Jo lavere PDI-værdi (jo mere søjlen peger mod venstre), jo mere uenige er danskerne i udsagnet.

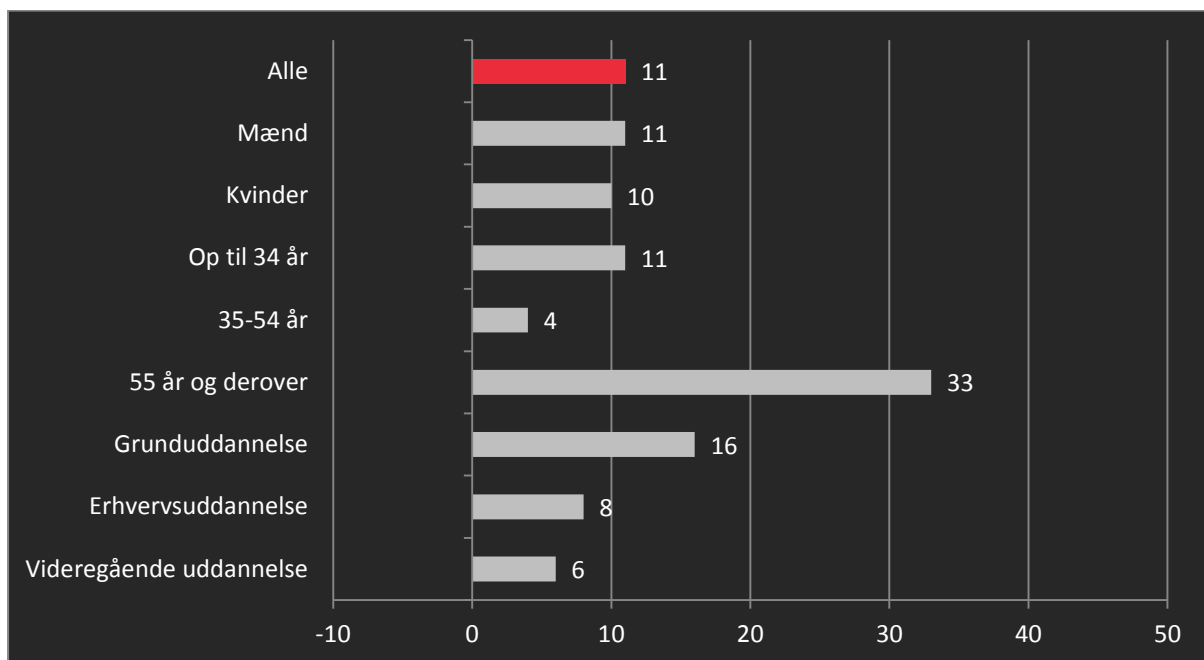
Når der dykkes ned i den overordnede betragtning om, at tidligere straffede skal have en ny chance er alle undergrupperne positive. Der er ikke signifikant forskel på nogle af undergruppernes tilkendegivelse over for udsagnet.

Figur 13: Folk der bryder loven skal have mulighed for at blive en del af samfundet, når de har udstået deres straf (PDI-værdier)

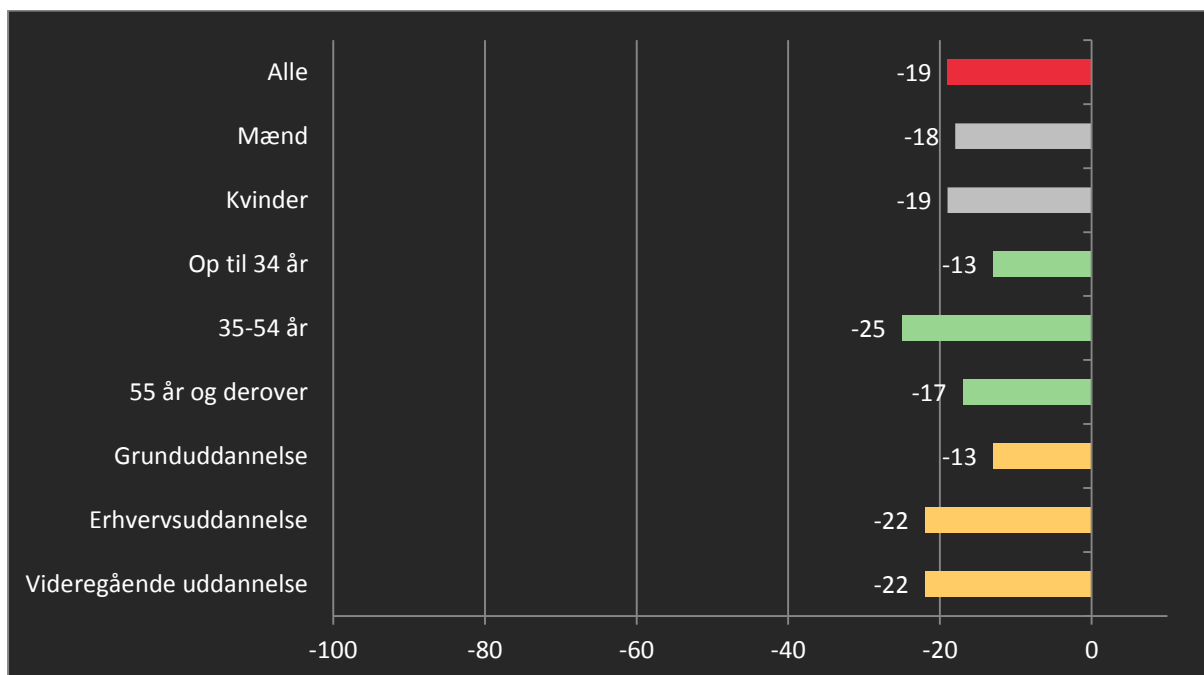
Selv om danskerne mener, at tidligere straffet skal have mulighed for at blive en del af samfundet igen, er der en overvægt af danskerne, der mener, at arbejdsgivere bør foretrække folk med en ren straffeattest. Dermed mener overvægten af danskerne ikke, at de tidligere straffede bør indgå på lige kår i samfundet som dem med en ren straffeattest. Der er ikke signifikant forskel på nogle af undergruppernes tilkendegivelse over for udsagnet.

Figur 14: Hvis der er få job, burde arbejdsgiverne foretrække en person med en ren straffeattest frem for en tidligere straffet (PDI-værdier)

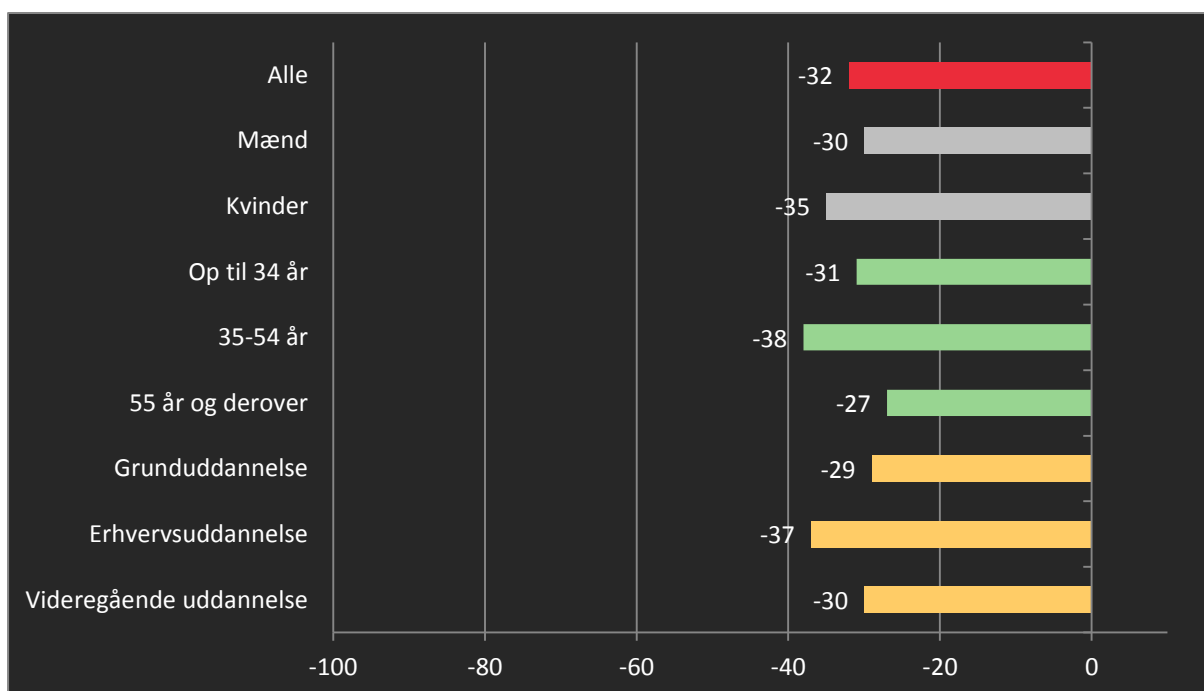
Når det kommer til danskernes holdning om, hvorvidt de ville have noget imod, at der blev oprettet et bosted for utilpassede unge i naboejendommen er overvægten negativt stemt over for ideen. Forskellen er signifikant forskellig for aldersgrupperne, hvor de middelaldrende (35-54 år) er mest negative, hvilket kan skyldes, at denne aldersgruppe ofte har børn, og måske derfor er mere bekymrede end de øvrige aldersgrupper. Ligeledes er der signifikant forskel på uddannelsesgrupperne, idet dem med grunduddannelse er signifikant mindre negative end de øvrige uddannelsesgrupper.

Figur 15: Jeg vil ikke have noget imod, at der blev oprettet et bosted for utilpassede unge i naboejendommen (PDI-værdier)

Et lignende paradoks ses, når vi ser på spørgsmålet om, hvorvidt et bosted for utilpassede unge vil være acceptabelt ved den lokale skole. Også her er der signifikant forskel på alder og uddannelse.

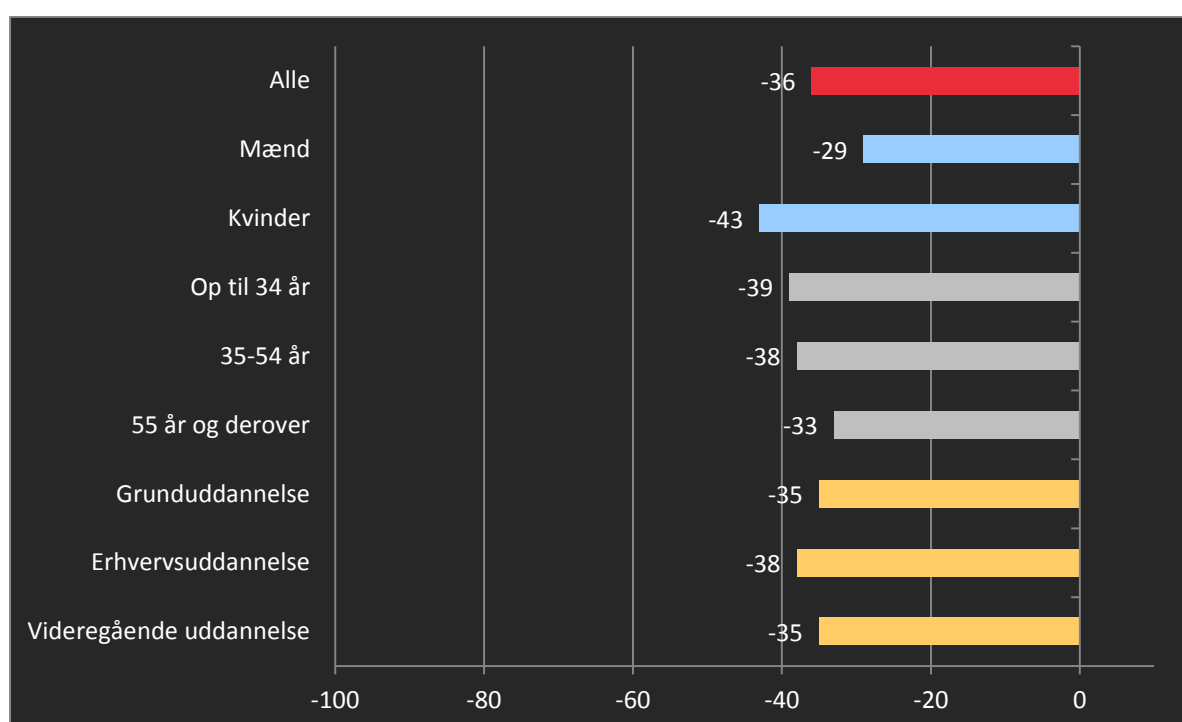
Figur 16: Jeg vil ikke have noget imod, at der blev oprettet et bosted for utilpassede unge i ved den lokale skole (PDI-værdier)

Endnu et paradoks opstår, når danskerne spørges, hvorvidt de ville kunne acceptere en ansøger, der var dømt for tyveri til en stilling på deres arbejdsplads. Danskerne er overvejende negative over for dette spørgsmål på trods af, at de som tidligere nævnt tilkendegiver, at de mener, at tidligere straffede skal gives en ny chance for at indgå i samfundet.

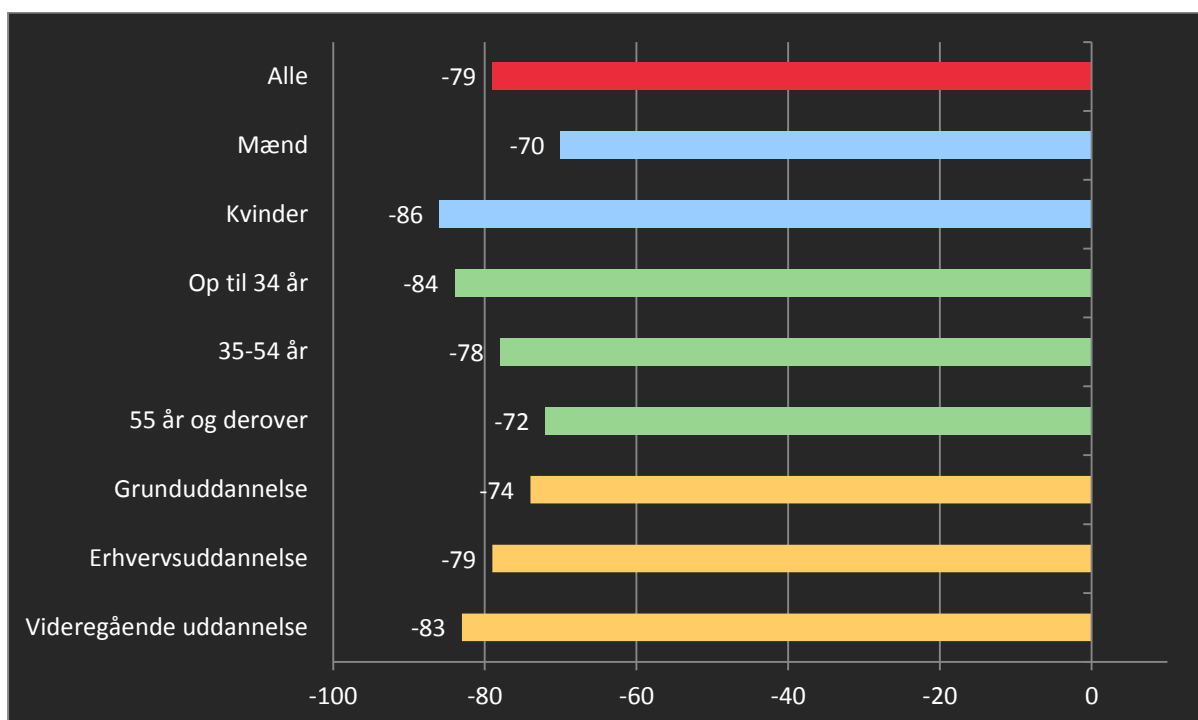
Forskellen er signifikant forskellig for undergrupperne køn og uddannelse. Kvinderne er markant mere negative end mændene over for ideen om at arbejde sammen med en person der tidligere er straffet for tyveri. Ligeledes er de erhvervsuddannede markant mere negative end de øvrige uddannelser i forhold til at arbejde sammen med tidligere straffede for tyveri.

Figur 17: Hvis du afgjorde, hvem der skulle ansættes, ville du så acceptere en ansøger, der var dømt for tyveri til stillingen? (PDI-værdier)

Endnu et paradoks opstår, når danskerne spørges, hvorvidt de ville kunne acceptere en ansøger, der er dømt for voldtægt. Her er holdningen blot endnu mere negativ. Således er der i endnu lavere grad villighed til at arbejde sammen med en tidligere voldtægtsstraffet sammenlignet med at arbejde sammen med en tidligere tyveristraffet. Der er signifikant forskel på samtlige undergrupper holdning til spørgsmålet.

Figur 18: Hvis du afgjorde, hvem der skulle ansættes, ville du så acceptere en ansøger, der var dømt for voldtægt til stillingen? (PDI-værdier)

PARADOKS 5: DANSKERNE OVERVURDERER HVOR MANGE DER ER DØMT FOR KRIMINALITET

Danskerne tror, at mange flere er dømt for kriminalitet end hvad, der reelt er tilfældet. Dette gælder både når der spørges ind til antallet af personer med dansk oprindelse og når der spørges til antallet af personer med anden etnisk oprindelse end dansk.

Ifølge "ghettolisten" fra 2011 er omkring 3% af beboerne i udsatte boligområder dømt for kriminalitet. I Danmark generelt er det ifølge "ghettoen tilbage til samfundet" lidt under 1%, der er dømt for kriminalitet. En tredjedel af danskerne gætter på det korrekte svar, nemlig at næsten ingen af beboerne i udsatte boligområder er dømt for kriminalitet. Hele 60% af danskerne overvurderer dog andelen af kriminelle blandt beboerne i ghettoerne.

Ifølge beregninger fra Danmarks Statistik er andelen af personer med dansk oprindelse, der er dømt for kriminalitet, 4%. Andelen af personer med anden etnisk oprindelse end dansk, der er dømt, er 6%.⁶

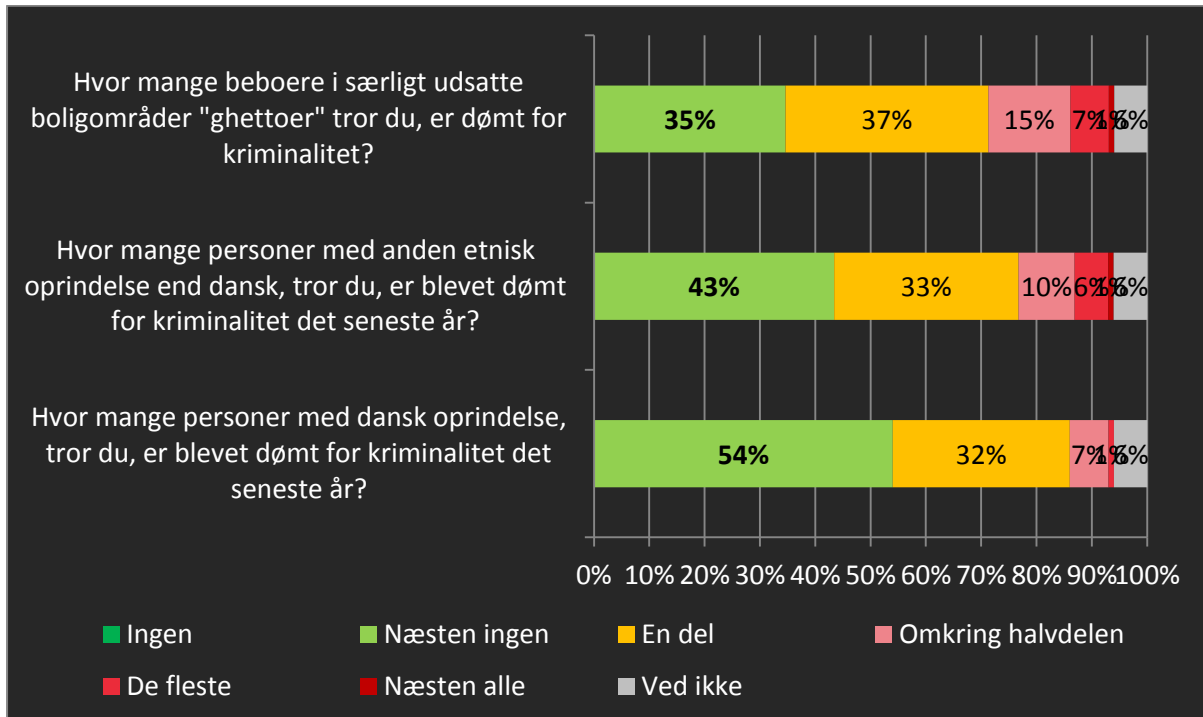
På trods af at det korrekte svar for begge etniske grupper er næsten ingen (mindre end 20%), er der flere (54%), der sætter krydset ved dette svar, når der spørges til de etniske danskere end når der spørges til personer med anden etnisk oprindelse end dansk, hvor 43% af danskerne sætter kryds ved næsten ingen.

Alt i alt tror danskerne altså, at personer med anden etnisk oprindelse end dansk er mere kriminelle end, hvad tilfældet er. Det er således halvdelen (50%) af danskerne, der overvurderer indvandrernes og efterkommernes kriminalitetsrate.

Men danskerne overvurderer også de etniske danskeres kriminalitetsrate: 40% af danskerne overvurderer andelen af danskere, der er blevet dømt for kriminalitet inden for det seneste år.

⁶ Det skal bemærkes, at ghettolistens opgørelsesmetode er forskellig fra Danmarks Statistiks opgørelsesmetode. Beregningerne fra Danmarks Statistisk bygger på antallet af skyldige personer i 2011 og én person kan godt være skyldig flere gange, og indgår dermed som flere skyldige personer. Omvendt bygger tallene fra ghettolisten på antallet af personer som er dømt en eller flere gange – én person indgår kun én gang. Dermed overestimerer tallene fra Danmarks Statistik, hvor mange personer der er blevet dømt i forhold til tallene fra ghettolisten. Tallene fra ghettolisten svarer bedst overens med den spørgsmålsformulering, der er anvendt i spørgeskemaet.

Figur 19: Danskernes opfattelse af andelen af tidligere straffede

Note til figuren: Det rigtige svar er markeret med en rød kasse.

METODE

Datamaterialet fra undersøgelsen stammer fra en kombination af en webbaseret undersøgelse på Epinions Danmarkspanel blandt et repræsentativt udsnit af danskerne på 18 år og derover. Der er herudover lavet en telefonisk undersøgelse blandt ældre, som omfattede 125 telefoninterview.

Interviewene er gennemført i perioden den 12. november til 23. november 2012. Datamaterialet er vejet i forhold til alder, køn og geografi. Resultaterne er derfor repræsentative for den voksne befolkning.

Der er i alt indsamlet 1162 besvarelser, hvilket er en smule højere end den normale standard for denne type af undersøgelser. Antallet af besvarelser betyder, at der ved de fleste resultater er en statistisk usikkerhedsmargen på 2-4%.

Der er beregnet signifikanstest via Pearsons Chi-Square. Når signifikansniveauet er under 0,05 er beregningen signifikant.

EPINION

OM OS

Vores kerne er faktabaserede konsulenttydelser. Vi rådgiver typisk på baggrund af input fra organisationens stakeholders – medarbejdere, medlemmer, kunder, samarbejdspartnere osv.

EPINION KØBENHAVN

RYESGADE 3F
2200 KØBENHAVN N
DENMARK
T: +45 70 23 14 23
E: TYA@EPINION.DK

EPINION ÅRHUS

SØNDERGADE 1A
8000 ÅRHUS C
DENMARK
T: +45 87 30 95 00
E: TV@EPINION.DK

EPINION SAIGON

11TH FLOOR, DINH LE BUILDING
1 DINH LE STREET, DISTRICT 4,
HCMC, VIETNAM
T: +84 38 26 89 89
E: OFFICE@EPINION.VN